VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Lausunto

2.9.2026

VN/2233/2026
VN/2233/2026-VM-111

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Viite: Asiatuntijapyyntö koskien hallituksen esitystä eduskunnalle työneuvoston ja yhteistoiminta-asiamiehen toimiston lakkauttamista ja tehtävien siirtämistä koskevaksi lainsäädännöksi (HE 132/2026 vp)

Valtion työmarkkinalaitoksen asiantuntijalausunto

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt Valtion työmarkkinalaitokselta asiantuntijalausuntoa koskien hallituksen esitystä eduskunnalle työneuvoston ja yhteistoiminta-asiamiehen toimiston lakkauttamisesta ja tehtävien siirtämisestä koskevaksi lainsäädännöksi (HE 132/2026 vp).

Esityksessä ehdotetaan työneuvoston lakkauttamista. Tämä tarkoittaisi työneuvoston lausuntotehtävien lakkauttamista sekä työsuojelun poikkeuslupa-asioiden oikaisuvaatimusmenettelystä luopumista. Poikkeuslupa-asioita koskeva muutoksenhaku ehdotetaan esitysluonnoksessa järjestettäväksi jatkossa siten, että työaikalain 39 §:ssä ja nuorista työntekijöistä annetun lain 15 §:ssä tarkoitetusta poikkeusluvasta olisi suora valitusoikeus työtuomioistuimelle. Samalla työtuomioistuimen poikkeuslupavalituksia käsittelevään kokoonpanoon ehdotetaan lisättäväksi työsuojelun asiantuntijajäsen. Lisäksi ehdotetaan alennettavaksi oikeudenkäyntimaksun tasoa työtuomioistuimen käsittelemissä poikkeuslupavalituksissa 310 euroon, mikä vastaisi hallinto-oikeudessa perittävän oikeudenkäyntimaksun tasoa.

Valtion työmarkkinalaitos pitää valtion toimintojen järkeistämistä ja julkisten varojen käytön tehostamista tarkoituksenmukaisena valtiontalouden nykyisessä tilanteessa. Työneuvostossa käsitellyt asiamäärät ovat olleet viime vuosina vähäisiä. Työneuvoston lausunnot eivät ole oikeudellisesti sitovia ja oikeus lausunnon pyytämiseen on rajattu työmarkkinakeskusjärjestöille ja eräille viranomaisille. Lisäksi työneuvosto on voinut antaa lausuntoja vain tiettyjen työsuhteessa sovellettavien lakien tulkinnasta. Myös työsuojelun poikkeuslupa-asioita koskevia oikaisuvaatimuksia on tullut vuosittain vireille hyvin vähäinen määrä. Näissä oikaisuvaatimuksissa työneuvosto on toiminut hallintoviranomaisena ja työtuomioistuin muutoksenhakutuomioistuimena. Valtion työmarkkinalaitos katsoo, ettei työneuvoston lausuntotehtävien lakkauttaminen ja poikkeuslupa-asioiden oikaisuvaatimusmenettelystä luopuminen aiheuta merkittäviä muutoksia työmarkkinakentälle, ottaen huomioon työneuvostossa käsitellyt asiamäärät sekä sen antamien lausuntojen ja päätösten juridinen luonne.

Lisäksi esitysluonnoksessa ehdotetaan yhteistoiminta-asiamiehen toimiston lakkauttamista. Samalla yhteistoimintalainsäädännön valvonta- ja neuvontatehtävät ehdotetaan siirrettäviksi työsuojeluviranomaiselle. Yhteistoiminta-asiamiehen tehtäviin ei kuulu valtion yhteistoimintalain (1233/2013) valvonta- ja neuvontatehtävät, vaan tältä osin ohjausta ja neuvontaa antavat valtiovarainministeriö ja valtion henkilöstöä edustavat pääsopijajärjestöt. Yhteistoimintalainsäädännön valvonta- ja neuvontatehtävien siirtämisellä ei näin ollen ole vaikutusta valtion toimintaan.

Esitysluonnoksen mukaan henkilöstörahastojen valvonta ja henkilörahastorekisterin ylläpito sekä niihin liittyvä neuvontatehtävät siirrettäisiin yhteistoiminta-asiamiehen toimiston lakkauttamisen yhteydessä Patentti- ja rekisterihallitukselle. Valtion työmarkkinalaitos katsoo ehdotuksen perustelluksi ottaen huomioon tehtävien yhdistämisestä seuraavan synergiaedun.

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Valtiovarainministeriö PL 28 00023 Valtioneuvosto		0295 16001 +358 295 16001		kirjaamo.vm@gov.fi

Tiina Saukko
Neuvotteleva virkamies
(tiina.saukko@gov.fi, puh. 02955 30202)